

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvalis Panis, & quale Vinum requiratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

hoc autem non sequitur, quod Eucharistia sit necessaria in re vel in voto, prout agnoscit ipse S. Thomas, dum in fine Corporis sic concludit. [Et ideo hoc Sacramentum non hoc modo est de necessitate salutis sicut baptismus.] Plura de mente S. Thomæ videri possunt apud Vasquez.

Simili ferè modo explicandæ sunt quedam locutiones SS. Patrum, præsertim S. Augustini dicentis, illa verba Christi Jo. 6. Nisi manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: hæc inquam verba dicit S. P. non tantum de adultis, sed etiam de parvulis esse intelligenda. Respondetur enim, SS. Patres ea intellexisse de manducatione spirituali & mystica, hoc est, de participatione Corporis & Sanguinis Christi, quæ fit in susceptione baptismi per fidem inclusam in baptismo, quo fructus Corporis & Sanguinis Christi percipitur, & sic Christus mysticè etiam à parvulis manducatur. Hunc autem fuisse sensum illorum Patrum, colligitur ex toto contextu, loquebantur enim de participatione Corporis & Sanguinis Christi prout necessaria ad tollendum peccatum originale, quod tollitur per baptismum.

Alij Patres, ut Cyrillus & Cyprianus, locuti sunt de necessitate morali, respectu illorum, qui habent commoditatem sumendi Eucharistiam, & ex tedio negligunt.

787. Objicies 2. Eucharistia est cibus spiritualis animæ: sed cibus spiritualis non est minus necessarius animæ, quàm cibus corporalis corpori: & hic est necessarius necessitate medij: ergo Eucharistia est necessaria necessitate medij. R. 1. Hoc argumento nimium probari: probaretur enim quod Eucharistia esset necessaria necessitate medij in re, & non vel in re, vel in voto. quod manifestè falsum est. R. 2. directè negando paritatem: quia vita spiritualis, utpote consistens in Gratia sanctificante, potest alijs medijs conservari, neque in allegorijs & symbolis debet omnimoda paritas quoad omnia prædicata requiri, alioquin sicut cibus corporalis debet converti in substantiam Corporis aliti, ita cibus iste spiritualis deberet converti in substantiam animæ alitæ.

Objicitur 3. Effectus Eucharistiæ specialis est Resurrectio gloriosa corporum, dicente Christo: *Ego resuscitabo eum in novissimo die.* R. Cum parvuli sint resurrecturi, qui nunquam sumperunt Eucharistiam, intelligendum est, quod sit maxima congruentia resurrectionis, quæ desumitur ex reali conjunctione corporis nostri cum Corpore Christi in Eucharistia; hinc enim congruentius inferitur, quod etiam gloriam corporis sumus cum Christo habaturi.

CAPVT III.

DE MATERIA REMOTA EVCHARISTIÆ PANE ET VINO.

CONTROVERSI A I.

Qualis Panis, & quale Vinum requiratur.

788. **P**anem & Vinum esse materiam hujus Sacramenti, constat ex sex Concilijs apud Suarez, maxime autem ex Florentino, ubi hoc clarè definitur: & quidem in specie, quod sit panis triticeus, quæ non tantum est necessaria necessitate præcepti, sed quæ est necessaria necessitate Sacramenti. Unde sententia Cajetani (prout ei tribuitur à Dominico Soto, fortassis enim vocabulum *Fruentum* strictius usurpavit) volentis sufficere panem ex quocunque frumento, graviter notatur à Theologis, & est suppressa & expuncta in editione Romana, aliisque posterioribus.

Quia verò Triticum paulò latius patet, quàm illa nobilissima species ex qua fiunt Semellæ, & à Germanis *VVairzen* vocatur, ideo videndum est, quænam aliæ species vel quasi species frumenti sufficiant.

Dicendum 1. Non solum Triticum pressè sumptum, sed etiam aliæ species vel quasi species, quæ cum illo maximam similitudinem & cognitionem habent, tam similitudine naturæ, quàm communi hominum usu, esse materiam idoneam ad validam consecrationem. Dico ad validam. Nam communiter monent DD. quod quando possunt haberi hostiæ ex tritico pressè sumpto, non debeant adhiberi ex farina inferioris notæ, propter majorem certitudinem. Ità docet S. Thomas q. 74. a. 3. ad. 2. Quibus autem vocabulis latinis illæ species exprimantur, non conveniunt Auctores, imò nec ipsa Lexica. *Siligo* olim significabat triticum pressè sumptum, hoc est speciem nobilissimam; jam verò ab aliquot centenis annis communi usu significat idem quod Germani vocant *Rocken*, & inde conficitur panis nigrior, sed tamen etiam in mensis dominorum

H h h h 2

& nobi-

& nobilium vltatus & quotidianus. ac præterea etiam quoad ipsam naturam non videtur differre specie physicâ à Tritico pressè sumpto, quia vt S. Thomas testatur, in terris debilioribus ex semine boni tritici nascitur siligo, & econtra testatur Ariaga, quodd eadem siligo in terra fertiliori reddat triticum, vt in Hungaria passim, & in quibusdam Hispaniæ terris. De Siligine ergo non potest prudenter dubitari, esse materiam sufficientem.

Quod de Siligine dictum est, idem & à fortiori dicendum videtur de Spelta, Germanicè *Fesfen* seu *Kern*, quod quidem negavit S. Thomas, sed fortè in alia significatione accepit. Nam ex Spelta fit panis simillimus pani triticeo, & licet dum granum est inclusum paleæ, sit similis hordeo, paleam tamen facillimè dimittit, & granum semper est duplex, & gerit formam tritici, èstque panis melior siligineo.

Denique quod de Siligine dictum est, extendunt etiam DD. ad illam speciem quam Germani *Dunkelkorn* vocant, aliqui volunt latinè dici *Far*, quod tamen vocabulum apud Calepinum est genericum, sed non est novum, nomen genericum speciei applicari.

Econtra certum est, Hordeum, Avenam, Orizam, Milium, Fabas, Cicera, Pisas, & similia legumina, etiam si soleat quandoque inde panis fieri, non esse tamen huiusmodi panem consecrabilem, quia non est panis triticeus, in quo tanquam visitato tunc temporis & loci Christus instituit Eucharistiam.

789. Obijcies. Sacramentum Eucharistiæ institutum est pro toto genere humano, & vt ubique gentium celebraretur: ergo materia illius talis esse censenda est, quæ ubique gentium reperitur: atqui non ubique reperitur panis triticeus, quamvis ubique reperitur aliquis panis: ergo videtur in illis locis sufficere illa materia, ex qua ibi panis conficitur. R. Negando consequentiam, alioquin etiam inferendum esset, posse consecrari calicem non in solo vino de vite, sed etiam in quibusdam liquoribus, qui alicubi locorum sunt loco vini, quod nemo præter quosdam hæreticos dicere vnquam ausus est. Ceterum, in hoc puncto potius admiranda est divina Providentia, quæ Vniuersum ita disposuit, vt ubique Terrarum, etiam vbi Triticum & Vinum in proprio solo non crescit, aliunde tamen in ea copia afferatur, quæ ad celebrandum hoc mysterium sufficiat.

Panis debet esse coctus ex aqua naturali, non ex alio liquore, v. g. butyro, oleo, lacte. Ita S. Thomas & omnes PP. apud Sylvestrum in Summa. v. *Eucharistia*, ac ceteri omnes DD. nisi quod Cajetanus, si iterum Soto credimus, hoc in dubium revocat, imò in contrariam partem fluctatur, vt loquitur Soto. Ratio Conclusionis est, quia de constituti vo panis vsualis est aqua naturalis, & in hoc puncto pluris facienda est constans observatio & auctoritas, quam rationis paritas,

alioquin via aperiretur multis temerarijs assertionibus circa hoc & alia Sacramenta. Vnde et Ariagam laudo, quod Cajetanum securus censum esse probabile, quod panis lacte & non aqua factus, sit materia idonea consecrationis.

790. Dicendum 3. Non solum panis immus, sed etiam fermentatus est materia idonea quoad valorem consecrationis. Conclusionem probat praxis Ecclesiæ Græcæ & Latinæ. In Ecclesiâ latina ex præcepto Ecclesiastico debet adhiberi panis azymus. Estque hoc fundatum in veteri sententia, Christum 14. Mensis Lunaris instituisse hoc sacramentum, quæ est questio ad huiusmodi pertinet. Fuit autem decimaquarta prima dæozymorum Ecclesiastica, hoc est, post solus occidit panis azymus erat in antiquo Testamento sub præcepto: ergo Christus in azymo hoc sacramentum instituit. Neque probabiliter habet, quod Christus (opinione Græcorum) vno die prænerit solennitatem Paschalem, eo quod illud dari celebraverint die Veneris, Christus autem die Jovis.

Nihilominus Græcis ob suam opinionem historicam permittitur ab Ecclesiâ Romana consecratio in fermentato. Et quidem Græci nunus obligantur ad consecrandum in fermentato, quam Latini in azymo, quamdiu vnusquisque sua Ecclesiâ domicilium retinet. Itaque Christus neutrum determinatè instituit cum alius exclusione, sicut nec excludit vinum rubrum, etiam si fortè consecraverit in albo, vel et contra.

791. Dicendum 4. Materia consecrationis Calicis est vinum de vite. Ità definitum est in Florentino, quod tamen non est secundum litteram accipiendum, quasi de essentia, quod vinum verè in vite creverit: nam vinum in Campa Galilææ productum ex aqua, vique fuit consecrabile: sufficit ergo, & requiritur, vt sit eius naturæ & speciei, vt naturaliter non nisi ex vite haberi possit. Pontifex enim per illa verba: *ex vite*, solum excludere intendebat vinum quædam improprie dicta, vt ex pyris, pomis, granatis, radicibus; imò & loram, hoc est, aquam cæceni jam in torculari expressis affusam, quam papæres & mercenarij loco vini bibunt.

792. Dubitatur 1. de Musto, sc. Ex doctrina communi esse materiam validam, imò & in casu necessitatis permissam. c. cum annos de Consecr. dist. 2. Revera enim est & vocatur Vinum. Luca 5. Nemo mittit vinum novum in vire doli. Jerem. 48. Vinum de torcularibus sustuli. Ex præterea cum Musto deducunt recentiores Theologi etiam succum ex uvis passis expressum esse consecrabilem, quia talis succus à musto non differt, quod huius grana sint recentia, illius verò siccata. Huiusmodi autem succum habere veram rationem vini (contradicente licet P. André Mendo) iussu mant viri peritissimi apud Dianam p. 7. v. c. Miscell. resol. & confirmatur: quia ægyptij vinum succo ab uvis expresso, & in eo consecrant, vt affirmant Genebrardus, Fagundez, Franc. Alvarez,

qui dicit se fuisse testem oculatum, ut refert Gabr. Henao. 1. p. de sacris. Missie. d. 4. s. 4. n. 12. Hinc defendi potest praxis cuiusdam Ecclesie celebris in Germania (ut mihi quidem relatum est, nescio an ex vero) in qua solent Sacerdotes nocte Nativitatis, in reverentiam festi, consecrare in vino Hispanico, prout Augustæ Vindelic: venditur, de quo asserunt viri fide dignissimi, illud non esse vinum ex Hispania allatum, sed ex uvis Hispanis expressum succum, utique cum affusione alicujus vini Germanici. Ego tamen talem consuetudinem nunquam probarem, quia constat, vina hujusmodi corrumpi per admixtionem mellis vel mullis. Sed de hoc viderint illi, qui illi Ecclesie præsent, si vera est relatio, & adhuc viget illa consuetudo, de qua mihi non constat.

793. Dubitatur 2. De Aceto. R. Si sit verum acetum, & non vinum fugiens seu accescens (de quo videtur esse locutus Alexander Pontifex & glossa in can. 2. de Consecr. dist. 2.) non esse materiam validam, quia non est vinum visuale, quidquid sit an physice differat vel non differat specie à vino.

Dubitatur 3. De vino congelato. R. cum communi contra Armillam, Ledesnam, & Vasquez, esse materiam valide consecrabilem. Non enim obstat, non esse proximè potabile; nam etiam panis durissimus non est proximè manducabilis, & tamen consecrabilis. Imò Lugo observat, quòd quis ejusmodi glaciem per bolos sumendo, non frangeret jejunium, & ideo potum potius quàm cibum sumpsisse dicendus esset.

794. Dubitatur 4. De succo adhuc existente intra folliculum clausum, an sit consecrabilis. Richardus apud Vasquez judicat probabilem quorundam opinionem affirmativam. Communis tamen & vera sententia est negativa, quia proinde ob auctoritatem certior est, quàm sit ejus probatio. Omnis varijs rationibus minùs efficacibus, illa mihi semper optima visa est, quòd uva, dum est munita clausurâ naturali, vi ejus est retentiva ipsius succi, tanquam instrumenti domesticis, servientis ad fovendum semen, quòd inquam in hoc statu non veniat nomine *Vini* aut *Potus*, sed potius nomine *Cibi*: Vnde ex communi sententia frangeret jejunium, qui comederet uvas in majori quantitate, quàm quæ est licita die jejunij, quòd tamen non frangeret, si tantundem multi biberet. Neque dicas, ideo frangi jejunium, quia pellicula sumuntur, nam etiam absque his assumptis frangeretur jejunium, si intra os expressæ abjicerentur, ut observat Arriaga.

Neque refert, quòd physice loquendo idem sumeretur in vno atque in altero casu in quo multum biberetur. Nam in istis materijs non attenditur ratio purè physica, sed simul etiam moralis, nimirum modus sumendi, fundatus in ipsa natura Uvæ integræ, quæ à natura talis est, ut non ad modum potus, sed ad modum cibi sumi soleat & possit.

Ratio ulterior est, quia nomen *Vinum* significat liquorem in ratione vnius totius, seu ut ali-quod totum per se, & non ut partem aliquam totius: dum autem uva est integra, succus seorsum consideratus nondum est vnum totum, sicut est vinum in dolio, sed est adhuc pars physica, & physice vnita cæteris partibus cum quibus facit vnum totum per se, nempe cum pellicula & pedunculo: vnde sicut non potest dici: *hoc est sanguis*; designando hominem, ita non potest dici: *hoc est vinum*, designando uvam, cum tamen rectè dicamus, *hoc est vinum*; designando dolium, ut observavit Cenink.

In hoc ipso sensu videtur S. Thomas dixisse, uvas integras non posse consecrari. ergo tacite supponit, quòd si non essent amplius integræ, possent consecrari: ergo integritas facit, ut ille succus non habeat rationem potus, & vini. Item Suarez dicit, quòd si uva acu pungeretur, & exiret succus, licet adhuc continuus cum reliquo succo, & mediâtè cum pellicula, quòd inquam posset consecrari, utique non ob aliam causam, quàm quia integritas est sublata, vi cujus natura uvæ adhuc continebat succum: ergo *Vinum* significat succum in eo statu positum, quo natura non amplius amat illius continentiam intra pelliculam.

CONTROVERSIA II.

Ex quo præcepto aqua sit vino admiscenda.

795. Conveniunt Catholici 1. Vino ante consecrationem rectè misceri aquam, quod negarunt Armeni, reprehensi in Concilio Florentino, idemque tenent hæretici nostri temporis. Ratio sententiæ Catholicæ est exemplum Christi, quidquid dixerit VValdensis. Nam S. Jacobus in sua Liturgia sic habet. [Similiter postquam canavit, accipiens calicem, & permiscens ex aqua & vino, & aspiciens in calum, ac ostendens tibi Deo & Patri, gratias agens, sanctificans, benedicens, implens Spiritu Sancto, dedit nobis discipulis suis dicens, &c.] S. Marcus sic: [Factaque vini & aquæ commixtione] S. Jeronimus statim post tempora Apostolorum scribens, sic habet: [Dominus temperamentum Calicis suum sanguinem confirmavit] Concilium Carthaginense tertium, cui S. Augustinus interfuit, præcipit can. 24. ut in Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, nihil amplius offeratur, quàm ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aqua mixtum.

Dæ sunt præterea significationes hujus mixtionis. Prima est, ad significandum, quòd de latere Christi fluxerit sanguis & aqua. Secunda, ad significandam unionem Ecclesie seu populi cum Christo, & Humanitatis cum Deitate.

Conveniunt DD. secundò, hanc mixtionem non esse de Necessitate Sacramenti, quasi absque ea purum vinum consecrari non posset. Op-

H h h 3

positum